

Limba și literatura română

Simulare – clasa a XI-a

Modele de subiecte și sugestii de rezolvare

Cuprins

Recomandări pentru simulare	4
Modele de subiecte	
Modelul nr. 1	5
Modelul nr. 2	7
Modelul nr. 3	9
Modelul nr. 4	11
Modelul nr. 5	13
Modelul nr. 6	15
Modelul nr. 7	17
Modelul nr. 8	19
Modelul nr. 9	21
Modelul nr. 10	23
Modelul nr. 11	25
Modelul nr. 12	27
Modelul nr. 13	29
Modelul nr. 14	31
Modelul nr. 15	33
Modelul nr. 16	35
Modelul nr. 17	37
Modelul nr. 18	39
Modelul nr. 19	41
Modelul nr. 20	43
Modelul nr. 21	45
Modelul nr. 22	47
Modelul nr. 23	49

Modelul nr. 24	51
Modelul nr. 25	53
Modelul nr. 26	55
Modelul nr. 27	57
Modelul nr. 28	59
Modelul nr. 29	61
Modelul nr. 30	63
Modelul nr. 31	65
Modelul nr. 32	67
Modelul nr. 33	69
Modelul nr. 34	71
Modelul nr. 35	73

Sugestii de rezolvare a modelelor de subiecte

Modelul nr. 1	75
Modelul nr. 2	79
Modelul nr. 3	83
Modelul nr. 4	87
Modelul nr. 5	91
Modelul nr. 6	94
Modelul nr. 7	97
Modelul nr. 8	100
Modelul nr. 9	103
Modelul nr. 10	106

Modele de subiecte

MODELUL NR. 1

Subiectul I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

Ion Barbu a avut norocul de a găsi în Ion Banciu profesorul care să îl înțeleagă și să îl îndrume cum trebuie la momentul potrivit. Recunoștința poetului pentru el este exprimată revelator într-o evocare pe care i-o face cu prilejul morții, în 1940. „A fost maestrul, omul care m-a format, de la care am învățat esențialul. Ceilalți profesori, inclusiv cei de la Universitate, nu m-au învățat, m-au informat. Banciu însă mi-a trecut simțul lui de rigoare, mi-a sădit afectul matematic, emoția în fața frumuseții unei teoreme și patima cercetării, fără de care nu poți fi matematician. Dar Banciu a putut fi încă și mai mult pentru mine. În plină criză a pubertății, când eram la doi pași de a mă pierde, gata să mă dau la fund, el a înțeles să-mi facă credit, pe temeiul interesului ce arătam pentru matematici, să mă dispute lui Bran, Englezului, Popei de religie, lui Brăiliteanu și lui Barbarosa și să mă treacă chiar fără corigență pe malul clasei a VII-a. Fără de asta stricăciunea mea s-ar fi consumat până la sfârșit. Aș fi căpătat un sentiment de declasare, o conștiință de repetent, din care nu m-aș mai fi ridicat. Banciu a fost omul providențial* al adolescenței mele.“

Dinu Pillat, *Ion Barbu. Micromonografie*

*providențial – care apare la momentul potrivit; dat, trimis de Divinitate

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Indică sensul din text al secvenței *să-mi facă credit*. **6 puncte**
2. Menționează anul dispariției profesorului Ion Banciu, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează atitudinea lui Ion Barbu față de Ion Banciu, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică motivul pentru care Ion Banciu intervine pe lângă colegii săi de cancelarie. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură morală a lui Ion Banciu, așa cum reiese din text. **6 puncte**

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă, în anii de școală, este importantă sau nu întâlnirea unui profesor cu vocație, raportându-te atât la fragmentul extras din textul *Ion Barbu. Micromonografie* de Dinu Pillat, cât și la experiența personală sau culturală. **20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; **14 puncte**
- utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, încadrarea în numărul minim de cuvinte. **6 puncte**

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Comentează textul de mai jos, în minimum 50 de cuvinte, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

*Iubită dulce, o, mă lasă
Să privesc fața-ți, ochiul tău ceresc,
Să mângâi păru-ți d-auree mătase,
Privindu-te, de-amor să nebunesc!
Ah, brațul tău rotund e alb – se lasă
Cu grație pe umerii-mi – privesc
În ochii tăi, în fața ta – în gura jună
S-ascult uimit la vorba ta nebună!*

Mihai Eminescu, *Iubită dulce, o, mă lasă...*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile unui text narativ studiat, aparținând lui Mihail Sadoveanu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului narativ studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- comentarea a două episoade/secvențe relevante pentru tema textului narativ studiat;
- analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul narativ studiat (de exemplu: acțiune, conflict, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narrative, instanțe ale comunicării narrative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

MODELUL NR. 2

Subiectul I

(50 de puncte)

Citește următorul fragment:

În una din acele după-amieze de care am vorbit s-a hotărât înființarea în regulă a unei societăți literare, care de fapt și exista. Mai multe dumineci de-a rândul am discutat numele ce trebuia să-i dăm. Tot felul de propuneri și serioase, și glumețe se făcură și se respinseră de-a rândul. Un moment, numele care dobândi aprobarea celor mai mulți fu Ulpia sau poate chiar Ulpia Traiană. Însă, în duminica următoare, toți cinci venim cu gândul ascuns de a propune adoptarea altei numiri, căci după reflecțiile făcute acasă, numele Ulpia ni se păru din cale afară pretențios. Ce aveam noi a face cu împăratul Traian? Și-apoi atât se abuza atunci de latinisme în literatură, în limbă, în nume proprii și chiar în teorii de drept public, încât o reacțiune se produse pe nesimțite, fără chiar să ne dăm seama, în fiecare din noi. De aceea, când Maiorescu, mi se pare, propuse revenirea asupra hotărârii noastre, și schimbarea numelui Ulpia, toți au împărtășit la moment părerea aceasta. După multă discuție, Theodor Rosetti ne zise de pe patul unde era culcat:

— Măi băieți, vreți să vă dau eu un nume fără pretenție, care să vă placă la toți, fiindcă nu zice mare lucru?

— Vorbește!

— Hai s-o botezăm Junimea, zise Theodor Rosetti.

— Foarte bine găsit! strigarăm cu toții. Atunci Pogor, ridicându-se de pe canapeaua pe care se aruncase, începu să cânte ca un preot pe nas și întrebă de trei ori:

— S-a lepădat copilul de Satana pedantismului?

De trei ori răspunserăm cu toții râzând:

— S-a lepădat.

— În numele Domnului, boteze-se dar Junimea! exclamă Pogor, și Junimea a rămas până în ziua de azi.

Iacob Negruzzi, *Amintiri din Junimea*

* *pedantism* – meticulozitate, exagerare în lucruri puțin importante

A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat:

1. Indică sensul din text al secvenței *din cale afară*. 6 puncte
2. Menționează denumirea societății propusă de Theodor Rosetti, utilizând informațiile din textul dat. 6 puncte
3. Precizează modul în care junimiștii acționează pentru găsirea unei denumiri potrivite a societății înființate, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. 6 puncte
4. Explică motivul pentru care denumirile *Ulpia* și *Ulpia Traiana* sunt respinse. 6 puncte
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte, o trăsătură morală a lui Pogor, așa cum reiese din text. 6 puncte

B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă este importantă sau nu atitudinea abordată pentru reușita proiectelor, raportându-te atât la fragmentul extras din *Amintiri din Junimea* de Iacob Negruzzi, cât și la experiența personală sau culturală. 20 de puncte

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

- formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, încadrarea în numărul minim de cuvinte.

6 puncte

În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al II-lea

(10 puncte)

Prezintă, în minimum 50 de cuvinte, semnificațiile fragmentului de mai jos, evidențiind rolul descrierii literare:

În horă Miron totdeauna e cumpătat, încât parcă nu mai șuguește cu jocul. Dar ochii tuturor se opresc asupra lui. Înalt și mlădios, cu umerii lași și cu pieptul ieșit, el calcă lat și pe întreaga talpă, încât la fiecare pas întregul trup i se scutură și se leagănă când la dreapta, când la stânga. Când stă însă și-și ridică fruntea ieșită din față, fetele tresar sub privirea lui. Un cap bălan cu părul lung până pe umeri, cu o față albă și străbătută ca de-o răsuflare de rumeneală, cu doi ochi mari și albaștri ca fața cerului privită de pe culmea muntelui. Totdeauna e în această față ceva ce nu se mai găsește în alte fețe, un fel de tristețe, un vâl de gânduri, iară în surâsul de pe buzele lui ascuțite totdeauna e ceva ce-ți deschide sufletul. E minunat flăcău Miron și nu e minune că toți îl caută și doresc.

Ioan Slavici, *Gura satului*

Notă

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Subiectul al III-lea

(30 de puncte)

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți particularitățile unui text poetic studiat, aparținând lui Mihai Eminescu.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

- evidențierea a două trăsături care fac posibilă încadrarea textului poetic studiat într-o perioadă, într-un curent cultural/literar sau într-o orientare tematică;
- prezentarea a două idei/imagini relevante pentru tema textului poetic studiat;
- analiza a două elemente de structură, de compoziție și de limbaj, semnificative pentru textul poetic studiat (de exemplu: temă, motiv literar, secvențe lirice, elemente de prozodie etc.).

Notă

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.

Sugestii de rezolvare a modelelor de subiecte

MODELUL NR. 1

Subiectul I

A.

1. Sensul secvenței este să aibă încredere, să garanteze pentru mine.
2. Anul dispariției lui Ion Banciu este 1940.
3. Autorul are o atitudine de profundă recunoștință la adresa profesorului său de matematică: „a fost omul care m-a format, de la care am învățat esențialul”.
4. Profesorul Ion Banciu intervine pe lângă colegii de cancelarie pentru a-l ajuta pe elevul său, Ion Barbu, să promoveze; ajutorul acordat demonstrează încrederea în capacitățile intelectuale ale copilului.
5. Profesorul Ion Banciu este empatic, deoarece înțelege situația critică în care se află elevul său, înzestrat pentru matematică. Profesorul intuiește corect că situația slabă la învățătură nu se datorează insuficienței intelectuale a elevului, ci crizei puberale pe care o traversează.

B.

Profesorul are, pe lângă misiunea de a-i furniza elevului informații prin care să-l scoată din întunericul neștiinței, capacitatea de a deveni în timp un model, un reper al acestuia în viață. Consider că întâlnirea profesor-elev începe în școală și continuă dincolo de porțile ei, grație vocației pedagogice, singura care poate face diferența dintre un cercetător și un cadru didactic.

În primul rând, pasiunea timpurie și constantă pentru un domeniu de cunoaștere se datorează dascălului, care prin vocație știe să-l atragă pe elev de partea sa și a disciplinei pe care o predă. De pildă, dragostea lui Ion Barbu pentru domeniul matematic se leagă de numele profesorului Ion Banciu, pe care-l evocă în 1940, cu recunoștință. Discipolul înțelege că, fără acest maestru, devenirea sa ca matematician de elită ar fi fost imposibilă, deoarece i-ar fi lipsit „emoția în fața frumuseții unei teoreme și patima cercetării”. Se înțelege că elevul are nevoie de susținerea profesorului pentru a înainta pe calea spinoasă a științei.

În al doilea rând, cadrul didactic nu este doar un specialist într-un domeniu, care transmite concepte și explică noțiuni, ci se dovedește a fi, mai ales, un bun cunoscător al psihopedagogiei. Ca atare, știe potențialul tinerilor, le intuiește nevoile și temerile, le stă neobosit la dispoziție. În acest sens, profesorul Ion Banciu intervine pentru creditarea talentatului său elev, Ion Barbu, care întâmpină dificultăți, care are nevoie de o recomandare pentru a-și corecta situația școlară. Acum, Ion Banciu încetează a mai fi matematician și preia rolul de psiholog, ajutându-și elevul să depășească un moment critic asociat pubertății, să evite „un sentiment de declasare, o conștiință de repetent”.

În concluzie, este o întâmplare fericită a destinului să întâlnești în școală un om pasionat de disciplina pe care o predă și receptiv la problemele celorlalți. Cu siguranță, această figură luminoasă nu se șterge din memorie cu trecerea anilor, ci dăinuie prin elevii pe care, cu răbdare și cu tact, i-a format.

Subiectul al II-lea

Din versurile date reiese ideea venerației față de iubită, formulată cu ajutorul numeroaselor figuri de stil și imagini artistice. Astfel, metafora nominală „păru-ți d-auree mătase” ilustrează frumusețea supremă a femeii, aspectul ei angelic. Imaginea vizuală „brațul tău rotund e alb” are o puternică forță de evocare și demonstrează delicatețea acestei făpturi.

Așadar, poemul se vrea un omagiu adus, prin timp, celei mult iubite, atitudine tipic romantică. Sentimentul de dragoste este trăit cu sinceritate și intensitate.

Subiectul al III-lea

Perioada interbelică este una de diversitate la toate nivelurile, fapt vizibil prin coexistența unor direcții și modele românești diferite. Astfel, realismul este reprezentat în opera lui Liviu Rebreanu sub aspectul unui realism dur, obiectiv, în timp ce G. Călinescu optează pentru influența balzaciană, iar Sadoveanu, pentru realismul cu substrat mitic. Formula estetică sadoveniană este expresia unei viziuni mitice asupra lumii, în care personajele și locurile sunt învăluite într-o aură legendară, mai ales că nu concretul psihologic, ci omul elementar reprezintă obiectul analizei sale, după cum îndreptățit apreciază Tudor Vianu. Opera sadoveniană surprinde bogăția sufletească și atitudinea etică exemplară a oamenilor din popor, adesea considerați niște apariții elementare.

Publicat în 1930 și asociat cu maturitatea artistică a autorului, romanul *Baltagul* este un roman polimorf, deopotrivă realist și simbolic. Prezintă trăsăturile unei opere realiste și tradiționale, având un discurs epic linear, axat pe tema călătoriei explorative, care are drept scop căutarea, cunoașterea, inițierea și actul justițiar. În viziunea criticului N. Manolescu, se încadrează în categoria „romanului doric” prin prezentarea monografică a satului moldovenesc din zona de munte, deci prin zugrăvirea unei lumi arhaice, în care biserica și practicile magice coexistă. De asemenea, apartenența romanului la realism se susține prin perspectiva narativă omniscientă și prin verosimilul evenimentelor relatate. Aspectele sale mitice se concentrează în mare parte asupra similitudinilor cu balada populară *Miorița*, dar pot fi puse în legătură și cu mituri universale: protagonistul a fost comparat cu Isis care pleacă în căutarea lui Osiris.

Tema textului o constituie călătoria pentru descoperirea adevărului, călătorie ce se transformă într-un veritabil drum inițiativ. Aceasta se armonizează cu alte teme specifice lumii sadoveniene: viața pastorală, comuniunea omului cu natura, mitul, iubirea, familia, moartea.

Titlul este simbolic, pentru că baltagul are o dublă semnificație: este atât unealta cu care Nechifor Lipan este omorât, cât și instrumentul cu care se înfăptuiește actul justițiar. Baltagul este un topor cu două tăișuri, iar ambivalența sa reprezintă o delicată sugestie a vieții și a morții care se îngemănează.

Narațiunea se face la persoana a III-a, iar naratorul omniprezent și omniscient reconstituie în mod obiectiv, prin tehnica detaliului și a observației, lumea satului de munte. Secvențele narrative sunt legate prin înlănțuire

și alternanță. Narațiunea este dominantă, iar pasajele descriptive fixează diferite aspecte ale cadrului spațial sau elemente de portret fizic (portretul Vitoriei și al lui Gheorghită). Secvențele dialogate creează impresia de verosimilitate și accentuează dramatismul trăirilor muntencei (întrebările adresate pe drum celor pe care îi întâlnește). De asemenea, trăirile protagoniștilor sunt bine evidențiate de monologul interior, care reprezintă o modalitate de caracterizare a personajelor.

Timpul acțiunii este precizat prin repere temporale de natură religioasă (aproape de Sfântul Andrei), iar spațiul ales este satul Măgura Tarcăului, zona Dornelor și a Bistriței, dar și zona de câmpie, Cristești, în Balta Jijiei.

Romanul este structurat în șaisprezece capitole cu acțiune desfășurată cronologic, urmărind episoade ale subiectului, dar nu și liniar, Vitoria evocând cu nostalgie, pe parcurs, anumite momente trăite alături de soțul ei.

Expozițiunea fixează locul în care începe să se desfășoare acțiunea, satul Măgura Tarcăului. Personajul principal, Vitoria, își amintește o poveste cu caracter anecdotic și legendar despre împărțirea norocului, spusă de soțul ei, la diferite petreceri: „Povestea asta o spunea uneori Nechifor Lipan la cumătrii și nunți, la care în vremea iernii era nelipsit.” **Intriga** este generată de momentul în care Vitoria decide să plece în căutarea soțului, de la care nu mai primește niciun semn de două luni. **Desfășurarea acțiunii** prezintă drumul parcurs de Vitoria împreună cu fiul ei, Gheorghită. Cei doi, mamă și fiu, se-ndreaptă spre Dorna, trecând prin Bicaz și Călugăreni, iar la Farcașa se întâlnesc cu subprefectul, care-și amintește de Lipan: „Purta căciulă brumărie. Avea cojoc în clinuri...”. Își continuă călătoria spre Vatra Dornei, apoi spre Neagra. Ulterior, Vitoria și Gheorghită află că ultima localitate în care cei trei (Nechifor Lipan și tovarășii săi de drum, Ilie Cuțui și Calistrat Bogza) au fost văzuți împreună a fost Sabasa, iar în Suha n-au ajuns decât doi. Femeia își dă seama că Nechifor a fost ucis între aceste două localități: „Aici, între Sabasa și Suha, trebuia să găsească ea cheia adevărului.” Cu ajutorul câinelui, Lupu, ce l-a slujit cu credință pe Nechifor, Vitoria descoperă într-o prăpastie rămășițele soțului, moment ce constituie **punctul culminant** al acțiunii. **Deznodământul** prezintă demascarea și pedepsirea ucigașilor. Foarte inteligentă, Vitoria reconstituie crima până în cele mai fine detalii, surprinzându-i atât de tare pe cei implicați, încât îi face să-și mărturisească vinovăția. Ilie Cuțui este arestat, iar Calistrat Bogza recunoaște adevărul înainte de a muri atacat de câinele Lupu. După ce împlinește datinile creștinești în memoria soțului, Vitoria se reîntoarce acasă pentru a vedea de viață, de mersul lucrurilor înainte: „Ne-om întoarce la Măgura ca să luăm de coadă toate câte le-am lăsat.”

Pentru semnificațiile simbolice ale romanului două momente sunt ilustrative: priveghiul și praznicul.

În râpa din dreptul Crucii Talienilor, Vitoria descoperă rămășițele lumești ale soțului. Aflată la intersecția cadrului real cu cel simbolic, la întretăierea lumilor, râpa în care se duce Gheorghită în noaptea priveghiului, are un aspect infernal. Mama îl lasă să-și privegheze părintele ucis pentru a-i trezi conștiința, altfel spus pentru a-l scoate definitiv din sfera iluziilor copilăriei și a-l face să înțeleagă complexitatea condiției umane. Pustiu și înfricoșător, patronat de spiritul morții, locul îi determină tânărului adevărate revelații tragice: „[...] de când trăia pe lume nu-i fusese dată o asemenea cumplită vedere.” În noaptea petrecută în vale, experiența de viață a flăcăului se completează și se nuanțează printr-o trăire intensă.

La praznic, Vitoria demonstrează metodă, inteligență, intuiție, disimulare. Ea știe când, unde și cum să aibă o intervenție decisivă pentru a readuce în lume echilibrul, pierdut pentru o vreme. Deși este o femeie simplă, Vitoria reușește să-i surprindă pe cei din jur prin replicile și abordările sale. Prin jocul bine regizat al interogațiilor

și exclamațiilor, ea reușește să-l facă pe asasinii soțului să-și recunoască abominabila faptă. Deși nu înțeleg de unde știe munteanca atâtea amănunte, se văd nevoiți să-i dea dreptate și chiar să-i recunoască meritele.

Așadar, în centrul acțiunii se află figura Vitoriei Lipan, personaj memorabil al romanului, femeie voluntară, „un exponent al speței” (G. Călinescu) în relație cu lumea din care provine, dar și o individualitate, prin calitățile sale incontestabile. Ea este puternică, hotărâtă, lucidă, curajoasă și foarte inteligentă, trăsături evidențiate atât pe parcursul drumului, cât și la parastas, când îi demască pe vinovați. Portretul acestui personaj complex este conturat prin cele două modalități de caracterizare folosite de autor: directă și indirectă. Însuși numele sugerează caracterul dârz și biruitor al femeii.

Aparținând lumii arhaice, patriarhale, Vitoria întrunește virtuțile morale ale omului simplu de la țară: respect față de legile strămoșești, curaj, consecvență, tenacitate. Ea le transmite copiilor săi respectul față de tradiție și, de aceea, este refractară la elementele moderne: „În tren ești olog, mut și chior.” Ca mamă, îi interzice Minodorei să se îndepărteze de tradiție, deci nu îi permite să-și schimbe vestimentația populară. Totodată, contribuie pe parcursul călătoriei la maturizarea lui Gheorghită, care va prelua prerogativele tatălui după dispariția acestuia.

Prin viziunea realist-mitică despre lume și prin tematica romanului *Baltagul*, Mihail Sadoveanu pledează hotărât pentru apărarea virtuților, tradițiilor și obiceiurilor poporului român, aducând în prim-plan condiția femeii de la munte, fire credincioasă și justițiară, respectând cu sfințenie datinile străvechi.